Št. 90. V Gorici, v sredo dne 13. avgusta 1902. **Tečaj XXXII.**

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: **vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje** opoldne, **večerno izdanje** pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h. ali gld. 6·60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ „ „ 3·30
četrt leta . . . . . 3 „ 40 „ „ „ 1·70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici štv. 11 v Gorici v «Goriški Tiskarni» A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. **Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.**

Oglasi in poslanice se računijo po petit-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« *Dr. K. Lavrič.*

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC“
izhaja neodvisno od «Soče» vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1·60.

«Soča» in «Primorec» se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. »Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Še nekatera pojasnila k predlogu g. dež. poslanca dr. Treo-ta.

K zadnjemu članku v „Učit. Tovarišu“ in k opombam „Soče“ v dostavku uredništva, ko je ponatisnila oni članek, štejemo si v dolžnost pripomniti še sledeče:

G. dr. Treo, in tudi „Soča“ v omenjem dostavku, sta trdila, da v naših ljud. šolah „ni organičnega pouka v kmetijstvu“ in da se tega popolnoma pogreša. — Temu pa ni tako! Če bi se potrudil kdo izmed gospodov, ki trdé to, v katerokoli šolo v deželi, kjer se poučuje mladino v nadalj. tečaju, mogel bi se prepričati osebno, da se poučuje „organično“ v kmetijstvu in da se obravna prav mnogo gradiva iz tega predmeta, oziraje se na krajevne razmere. In to se godi po vsej deželi, ne-le „po posameznih delih iste.“ — Pa ne samo v nadalj. tečaju, marveč tudi v višjih šol. letih vsakdanje šole imamo v čitankah mnogo sestavkov, ki se pečajo z raznimi panogami kmetijstva ali pa s predmeti, ki so s kmetijstvom v najožji zvezi, kar je povsem prav in samo ob sebi umljivo. Ako pa je tu in tam kak učitelj, ki morda ne vrši vestno svoje dolžnosti v tem oziru, (v vsakem stanu je med žitom nekaj plevela), s tem še ni nikdo opravičen trditi, da „učiteljstvo tukaj ni kos svoji nalogi“.

Priznavamo pa radi, da bi se dalo v drugačnih razmerah doseči še kaj več. A nikakor ni iskati najprej povoda pri učiteljstvu samem ter v njegovi baje premali izobrazbi, marveč iskati je vzrokov drugod. Ako se želi še obširnejšega pouka v kmetijstvu v naših šolah, naj se n. pr. odpravi poludnevni ter upelje celodnevni pouk; mesto nadalj. tečajev upelje se naj vsakdanja šola ter naj se skrbi, da ne bodo razredi prenapolnjeni. Učitelj na enorazredni, ki ima sam opraviti s 100—150 otroci, pač ne more delati čudežev, čeprav je povsem kos svoji nalogi. — Na večrazrednicah večinoma tudi nismo nič na boljem. Povsod se gleda, da bi se stlačilo čim več otrok v jeden razred, češ „brati in pisati se že navadijo, drugega pa ni potreba“, ter se prizadeti činitelji branijo na vse kriplje, razširiti kako šolo vzlic prenapolnjenju. Učitelj pa delaj, ugonabljaj se kakor veš in znaš; za zahvalo pa dobiš pod nos, da nič ne dosežeš in da nisi kos svoji nalogi.

Gospod poslanec je rekel v svojem govoru tudi to-le: „Ako bodemo imeli, gospodje, tako praktično vzgojeno učiteljstvo, potem pride kmalu čas, da se bode tehnični napredek razvil med kmečko mladino nele po nadaljev. tečajih, ki so dandanes večinoma le na papirju, temveč duh in želja za njim že v višjih razredih ljud. šole, kjer naj se kmet. poduk pri 12—14 letnih dečkih uvede s primerno razdelitvijo uč. gradiva“.

Primorani smo povedati g. poslancu, da nadaljev. tečaji obstoje na vsaki šoli, izvzemši ekskurendne enorazrednice, katerih pa ni 10 v vsej goriški deželi. Na vsakem nadalj. tečaju poučevati se mora natančno po predpisih in učnih načrtih, ki obsegajo tudi gradivo iz pouka v kmetijstvu. Kaj bi rekli gg. c. kr. okrajni šol. nadzorniki, če bi bili nad. teč. le na papirju? Oni menda vendar ne zanemarjajo svojih dolžnosti. Istotako moramo zavrniti besede g. poslanca, ki pravi „naj se uvede kmet. poduk pri 12—14 letnih dečkih s primerno razdelitvijo uč. gradiva“. Saj vendar ravno dečki te starosti hodijo v nadalj. tečaj in se tam uče povsem „organično“ kmetijstvo. To, kar g. poslanec želi, to se torej vse že davno vrši.

Kar se tiče drugih opazk, pripomnimo še to-le: Hvaležni vam bomo, ako nam preskrbite še višje izobrazbe. — Mislimo pa, da je učiteljstvo tudi s sedanjo svojo izobrazbo kos svoji nalogi. Naobrazba, ki se jo dobi na učiteljišču, res da ni popolna, a popolna ni niti ona, ki se jo prinese z univerze. Tudi koperskemu učiteljišču ne more se očitati, da bi v obče ne vršilo svoje naloge. Tudi iz koperskega učiteljišča izšlo je mnogo mož, ki delajo čast učiteljstvu in so celo lahko v ponos vsemu narodu. S tem nočemo reči, da ni neobhodno potrebno, premestiti ta zavod iz nevarnega koperskega gnezda, kjer trpi mladina še več škode v drugih ozirih nego v naobrazbi. — Hočemo še spomniti na to, da kdor je vesten in hrepeni po napredku, dopolni si sam, kjer ve, da mu kaj pomankuje. To se godi pri vseh stanovih in tudi pri nas učiteljih. Vzlic žalostnemu gmotnemu stanju, ki je največja ovira na poti do nadaljevanja v izobrazbi, sme vendar učiteljstvo s ponosom trditi, da ni zadnje v sodelovanju, kjer se gre za kulturni napredek milega nam naroda. Brez ozira na pomankanje sredstev nabavlja si učiteljstvo knjig in časopisov v popolnitev, izobrazbe in ravno kmetijska stroka je tu zastopana v obilni meri. — Hvaležni pa bodemo narodno-napredni stranki in v obče vsem rodoljubom, ako pripomorejo učiteljstvu do boljšega duševno-intelektuvalnega in gmotnega stanja ter bodemo s tim večjim veseljem posvečevali svoje moči v korist narodu še posebno na gospodarsko-kmetijskem polju, v kar smo tudi doslej delovali in to v šoli „organično“ ter izven šole, kolikor je bilo v naših močeh. — Prosili in želeli bi pa, da kadar se o nas javno govori ali piše, naj se govori ali piše po dejanskih razmerah, a ne po nezadostnih ali površnih informacijah. Prepričano naj bode tudi sl. ured. „Soče“, da nismo pisali ni zadnjega niti današnjega članka iz „prevelike občutljivosti“, marveč jedino radi tega, ker se je storilo krivico vsemu učiteljstvu, a smo hoteli to krivico popraviti in pojasniti g. poslancu dejanske razmere.

Vse to pa smo storili z namenom, da ne nastanejo nesporazumljenja in neosnovane dolžitve z različnih strani. Želimo, da bi bila s tem stvar poravnana ter nikomur v škodo, marveč skupni sveti nam narodni stvari le v korist.

Predsedstvo tominskega uč. društva.

Dostavek uredništva: Priobčujemo tudi ta članek, pridružujé se koncu, da bodi s tem končana ta reč v javnosti. Povedali smo si mnenja od obeh stranij. Slavno predsedstvo ostaja pri svojih pojasnilih in mi pri svojih, iz teh pa — o tem smo prepričani — se izcimi rezultat, s katerim bomo vsi zadovoljni, saj gledé cilja smo si v soglasju. Tok bližnjega časa pa mora odstraniti razne ovire ter napraviti pot, po kateri se uresniči, kar je bilo izraženo od jedne kot od druge strani, pot, ki vede naravnost do cilja in ob kateri pridejo izven posteva posamezni pomisleki ter osebni oziri.

Dopisi.

S Krasa. — (Žalostni dogodek v Sesljanu pod občino Mavhinje v kamnolomu gg. Facanoni, Gulimberti & Piani.) Dne 7. t. m. so zažgali (vstrelili) galerije (poce), v katerih je bilo nad 270 kvintalov smodnika in več dinamita; med tem časom so delavci in mnogo gospode iz tujih krajev gledali od daleč; ko pa se je že skadilo, je trobenta pela, da se lahko gre na delo, in so delavci radovedni, videti koliko hriba da je dol vrglo, tekli hitro zraven in je prišel tisti strup od zgorej skalovja od moči smodnika in dinamita, nakar je eden delavec na tla padel. — Nato je neki g. orožnik s postaje v Nabrežini Leopold Winkler, doma tam od Kala, tekel, češ, mogoče da ga reši, ali je padel še on; prihiteli so še drugi, ali nekaj so jih rešili, 7 pa je ostalo mrtvih; več bolnih so potem peljali v Trst v bolnišnico. Med potjo je še eden umrl, eden izmed njih je bil tehtničar v Trstu, drugi so Italijanci. Na tem delu je mnogo delavcev a premalo je izvedenih mož, ker se več slučajev prigodi; pred osmimi dnevi se je bil eden ubil, pred 3 tedni tudi eden, tako da še komaj 1 leto je delo in že 14 ponesrečencev štejemo.

Pokopali so jih na pokopališču v Mavhinjah, ali gospod nunc Keber ni nič vprašal, ali so bili že pred tremi leti pri spovedi. Pred nekaj časom pa je gospod nunc oznanil pred oltarjem, da kdor ni v treh letih pri spovedi, da ga ne pokoplje na blagoslovljeno zemljo, ne sprejme ne za botra pri sv. krsti ne birmi, kar se je tudi pripetilo, da jih ni hotel sprejeti pri sv. krsti, a od „boljših ljudij“ se ne govori, to je postava le za uboge Kraševce, katere oni sleparijo; ali ljudje niso več neumni, vidimo, znamo in slišimo! Potem pa pravijo, da vera peša, ako mu kaj kakšen človek včasih očita. G. nunc, dobro napredujte, še mnogo let živili!

Ajdovščina. — Dne 9. t. m. se je vršila pri nas volitev županstva, in sicer so bili soglasno še nadalje izvoljeni bivši župan in podžupana. —

Tudi volitev starašinstva se je vršila z malo osebno spremembo popolnoma mirno, to je, brez običajnega vika in krika, kar označa že dejstvo, da je bilo v vseh treh razredih oddanih skupno 16 glasov. —

— 1 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

I.

V Tinjcu, v krčmi »pri Divjem bivolu,« katera je pripadala k opatiji, je sedelo nekoliko ljudij; poslušali so pripovedovanje izkušenega bojevnika, prišedšega iz daljnih krajev, ki je pravil o raznih dogodkih, katere je doživel na vojni in na svojem potovanju.

Bil je brkast človek v najboljših letih, širokopleč, naravnost orjaške postave, toda shujšan. Lase je imel spravljene v mrežico, posuto z biserji; na sebi je imel irhast jopič, na katerem je bilo videti prame, katere je ondi pustil za seboj oklep; čez jopič pa je imel zategnen pas, opremljen bogato z medenimi zaponami, za pasom mu je tičal nož v nožnici iz roga, a ob boku mu je visel kratek popotni meč.

Tesno poleg njega je sedel za mizo mladenič z dolgimi lasmi in veselega pogleda, očitno njegov tovariš in nemara njegov paže, kajti imel je na sebi takisto popotno obleko, irhast jopič, ki je kazal na sebi sledove orožja. Pri mizi sta dalje sedela dva kmeta iz krakovske okolice in trije meščanje v rdečih gubastih čapkah, od katerih so jim segali tanki šapelji uprav do ramen.

Krčmar Nemec v sivkasti kučmi in s po koncu stoječim ovratnikom jim je nalival iz majolike v glinaste vrčke vino ter radovedno poslušal te bojne dogodke.

Še bolj pozorno pa so jih poslušali meščanje. Ob tem času se je že zdatno zmanjšala mržnja, katera je za časov kralja Laketka ločila meščane od vitezov, in meščanje so ponosnejše dvigali svoje glave nego v poznejših letih. Še se je cenila njihova pripravljenost »ad concessionem pecuniarum,« zato pa si po krčmah pogostoma videl trgovce, ki so pili bratovščino s plemstvom. Dà, še kaj radi so jih videli ondi, kajti bili so to ljudje, katerim se ni smilil groš in kateri so ondi navadno tudi plačevali za plemiče.

Tako so sedeli skupaj tudi sedaj, se razgovarjali ter le sedaj pa sedaj pomignili krčmarju, da je naiil pijače v vrče.

»Torej sta, hrabra viteza, videla lep kos sveta,« reče jeden trgovec.

»Le malo je takšnih med onimi, ki sedaj od vseh stranij dohajajo v Krakov, da bi ga bili videli toliko,« odvrne vitez.

»Ne malo pa jih tudi zahaja v Krakov,« nadaljuje meščan. »Velike slavnosti in velika sreča za kraljestvo! Pravijo tudi, da je kralj zapovedal, naj se vsa kraljeva spalnica prevleče z zlato tkanino, izšito z biseri, in naj se nad njo razprostre tudi takšno nebo (baldahin). Tu bo toliko zabave in viteških iger, kakoršnih svet še ni videl.«

Boter Gamroth,*) ne oviraj viteza.

»Jaz ga ne oviram, boter Eyertreter,*) pač pa si mislim, da tudi on rad poizve, kaj se pripravlja, ker tudi sam brzkone potuje v Krakov. Jaz se danes itak več ne vrnem v mesto, kajti poprej, nego oni vrata zapró, itak ne dospem tjekaj, po noči pa imamo časa dovolj.«

»Toda vi odgovorite na jedno besedo celih dvajset; starate se, boter Gamroth!«

»Za to pa zavoj mokrega sukna še z jedno roko nesem pod pazduho!«

»O dà, takšnega redkega kakor je sito.«

Daljše pričkanje pretrga stari bojevnik, ki reče:

»Kajpada da ostanem v Krakovu, ker sem že čul o viteških igrah, na katerih kaj rad poskusim svoje moči. Takisto tudi ta moj bratranec, ki je sicer videti še mlad in golobradat, pa je vsekako že videl marsikateri oklep na zemlji.«

Gostje pogledajo mladeniča, ki se je veselo nasmehljal in popravivši si svoje dolge lase za ušesa, dvignil polagoma svoj vrč k ustom.

*) Takratni imeni, ali bolje priimki.

(Dalje pride.)

Domače in razne novice.

Osebne vesti. — Ravnatelj podružnice banke „Union“ v Trstu in upravni svetnik Fortunat Vivante je dobil od cesarja plemstvo.

Poštarjem v Sežani je imenovan g. Alojzij Škerl, sedaj poštar v Staremtrgu pri Ložu, ki je ob jednem pomaknjen v 4. stopinjo 1. razreda statusa za poštarje.

Smrtna kosa. — Spoštovani in rodoljubni rodbini Plesovo in Hausnerjevo je zadela v soboto velika žalost, ker je umrla gospa Leopolda Plesova, rojena Hausnerja, v Devinu. Po kratki ali mučni bolezni je izdihnila blaga gospa svojo dušo v soboto okoli 11. ure dopoldne. Pokopali so jo v ponedeljek na domačem pokopališču ob obili udeležbi toliko od strani svojcev kolikor drugega občinstva. Blagi ženi bodi mir in pokoj, preostalim naše sožalje!

V ponedeljek je umrl po dolgi bolezni g. Anton Laharnar, c. kr. profesor na višji realki v Ljubljani ter učitelj modernih jezikov na tamkajšnjih srednjih šolah. Služboval je v Ljubljani le nekaj let, poprej pa je služboval dolgo časa v Roveredu na južnem Tirolskem. Pokojni profesor je naš rojak, doma z Bukovega na Cerkljanskem. Bodi mu blag spomin!

Biskup Strossmayer, ki je praznoval 5. t. m. v rogaški Slatini na Štajerskem svoj diamantni doktorski jubilej, je dobil nebroj čestitk od vseh stranij slovanskega sveta, zlasti južnih Slovanov. Poklonile so se mu najrazličnejše deputacije, kar je jubilarja veselilo tako, kakor pač more to veseliti blago srce blagega moža.

Gledé na vse to je priobčil v „Obzoru“ nastopno zahvalo: Povodom svojega doktorskega dijamantnega jubileja sem prejel mnogo brzojavkih in pismenih čestitk. Jaz se v svoji visoki starosti ne morem zahvaliti vsem in vsakemu po želji svojega srca. Pa jim zato tem potom izjavljam toplo hvaležnost svojo. Vse ono, kar je Bog dobrega in plemenitega ohranil v njihovem srcu in njihovi duši, to naj tudi izpolni v obilni meri.

V Slovenski Slatini, dne 8. avg. 1902.

Josip Juraj Strossmayer l. r.
biskup.

Slavoj Jenko, ta vrli rodoljub istrski, je slavil včeraj svojo petdesetletnico. Njegovo življenje je tesno združeno s težkimi borbami našega ljudstva v Istri, in v teh borbah je stal Jenko vedno v prvih vrstah. Zaničevan in preganjan od drugorodnih sovražnikov naših je stal in stoji zvesto na braniku za pravice ubogega našega ljudstva; niso ga omamila sladka vabila, niso ga porušile zlobe. Čvrst stoji tu kot jeden prvih prvoboriteljev za našo sveto stvar v Istri, in takemu kličemo: na mnoga leta!

Kdo bo nov namestnik v Trstu? — Zopet se čujejo po listih glasovi, da naslednik grofu Goëssu, ki odstopi baje to jesen, bo dvorni svetnik dr. Simonelli, ki je sedaj prideljen notranjemu ministerstvu. Baje je Simonelli ljubljenec ministerskega predsednika Körberja. Simonelli je zmožen hrvatskega jezika.

Baron Thömmel. — Pokojni baron Thömmel je igral svoj čas, ker je bil vešč več slovanskih jezikov, na Balkanu in na jugu naše države važno vlogo. Ko je bilo ustanovljeno prvo zastopstvo Avstro-Ogerske v Cetinju, je bil imenovan ministrom-rezidentom na črnogorskem dvoru, kjer je deloval zlasti v času bosensko-hercegovinske vstaje in za časa bojev v Krivošiji. Knez Nikola in kneginja Milena sta ga jako čislala. L. 1883. se je poslovil s Cetinja. Od l. 1889. do 1895. je deloval kot avstroogerski poslavik v Belemgradu. Od tu je šel v pokoj. Preje nego je prišel v Beligrad, je bil poslanik na perzijskem dvoru. — Kot dijak se je udeležil l. 1848. vstaje ter avanziral do stotnika v ženijski trupi honveda. Po bitki pri Vilagošu je prišel kot navaden vojak k pešpolku št. 48. v Italijo, potem pa je avanziral ter postal general topničarstva in stopil v pokoj kot ficm. ad honores. Na raznih svojih važnih in težkih mestih si je pridobil premnogo odlikovanj in baronstvo. Rojen je bil 7. marca l. 1831. v Trnovem, študiral je v Požunu. — Pokojni baron je veljal za dobrega človeka, zato se je bil priljubil tudi Pevmčanom, med katerimi je bival v svoji lepi vili. — Po narodnosti je bil Thömmel ogerski Slovan, kar kaže tudi ime, po veroizpovedanju protestant. — Sožaljke so prišle med drugimi tudi od cesarja ter z dvorov v Belemgradu in na Cetinju.

„Križarji“. — Danes smo začeli priobčevati v podlistku znameniti zgodovinski roman pod naslovom „Križarji“, kateri je spisal slavni poljski pisatelj H. Sienkiewicz, ki je našim p. n. čitateljicam in čitateljem podlistka dober in priljubljen znanec. Roman je obsežno veliko delo, katero bodo čitali naši p. n. čitatelji gotovo z onim zanimanjem, katero doseže sploh vse, kar se priobči iz Sienkiewiczevega peresa. Priobčevali ga bomo, kolikor mogoče dosti, v sobotnih številkah.

Ustanovni občni zbor akademičnega ferijalnega društva „Adrija“ v Gorici se je vršil ob udeležbi skoro vseh visokošolcev z Goriškega dne 9. t. m. v Gorici v dvorani „Goriške čitalnice“. Pristopilo je isti dan 26 članov, ki so si izbrali sledeči odbor: predsednik cand. med. Reja Izidor, podpredsednik cand iur. Ferfolja Josip, tajnik cand. iur. Podgornik Karol, blagajnik stud. iur. Koršič Mirko, gospodar stud. phil. Ipavec Andrej, namestnika: stud. iur. Gradnik Alojzij in stud. iur. Premrou Vladimir; preglednika cand. phil. Nardin Julij in cand. iur. Žnidarčič Josip.

Železniški minister Wittek ogleduje črte druge železniške zveze s Trstom. V soboto si je ogledal severni rov predora skozi Karavanke, kjer dela voda obilo težkoč pri delu.

Veselica v Dornbergu. — V Dornbergu so ustanovili pred nedavnim časom naprednjaki bralno društvo „Naprej“, katero se čudovito lepo razvija, kar je pokazala veselica v nedeljo. Le eneržija mož, ki stojijo na pravem mestu ter poznajo pravo pot, ki vede ljudstvo do boljše izobrazbe, je mogla doseči tak vspeh, kakoršen je dosegla veselica omenjenega društva. Petje, udaranje na tamburice, deklamacija, s kratka ves vspored, iz katerega je odpadla le 5. točka, se je vršil v redu, dostojno, krasno. Navzoče občinstvo, katerega je bilo veliko, med njim obilo inteligence, domače in tuje, inženirjev z železnice in tujcev, se je divilo vsemu, kajti reči moramo, da nismo videli kmalu veselice na deželi s tako pristno narodnim značajem, kakor je bila ta. Tu so nastopali naši ljudje taki, kakoršni so, bodisi v obleki, bodisi v kretanju, igri, petju, vse je bilo naravno, nič prisiljenega, nič afektiranega, in to imponira, to kaže pravo lice našega deželana.

Predsednik društva gosp. Budin je povdarjal v svojem pozdravu dobre namene društva; ko je bila skončana veselica, smo bili prepričani, da ima društvo res dobre namene. Domači moški zbor je s svojim nastopom v „Naši zastavi“ pokazal, da je kos svoji nalogi. Tako lepega petja še nismo čuli kmalu na deželi. Posebno moramo pohvaliti tenorista, ki je v nedeljo slavil svoj 60. god, ali ima še tako čvrst in lep glas, da je kaj posebnega. — Vspored veselice je bil sestavljen kaj primerno; na koncu, po petju domačih pevcev, pa so nastopili „mladi vojaki“, dornberški dečki, ki so peli Parmove „Mlade vojake“ tako lepo, tako naravno in priprosto, da jih je bilo veselje gledati in poslušati. Dečki so nastopili taki, kakor jih vidiš doma na ulici, kadar igrajo vojake: kape iz papirja, sablje iz lesa, pa boben ropoče, in moško ti korakajo, kakor pozneje v Trstu, kadar jih potrdijo v vojake. Take si videl na odru, kjer so neustrašeno, korakaje moško drug za drugim, peli precizno ter se vedli tako lepo, da so želi splošno priznanje in ploskanje. Odboru društva je le čestitati, da je vzel to točko v vspored. To vpliva dobro na mladino v vsakem oziru. —

Nastopil je pri veselici dvakrat tudi oddelek pevskega in glasbenega društva iz Gorice.

Obširni prostor, kjer se je vršila veselica, je bil ozaljšan, kakor običajno, z zelenjem in baloncki ter trobarvanim nakitjem. Pred prostorom za veselico je svirala prvaška godba, katera je vse točke ob veselici izvedla prav lepo, ter se je poznalo, da napreduje ter se vežba. Širno dvorišče in okoli je bilo polno zadovoljnega in dobrovoljnega občinstva, nad njim pa je sijalo svetlo solnce — krasen poleten dan je imela letos Vipavska stran.

Bralno društvo „Naprej“ si sme zapisati svojo nedeljsko veselico kot jako lep pričetek svojega delovanja, zato pa tudi pričakujemo, da bodo gospodje in gospodične, ki stojijo društvu ob strani, nadaljevali svoje delo po geslu: Naprej!

Zvečer se je unel pri Šinigoju živahen ples, kateri je povečevala čarobna razsvetljava in umetni ognji, drugodi, zlasti pri Keršovanu, pa se je zabavalo občinstvo, vmes pa je donelo naše domače petje. Proti polunoči se je družba razšla na vse kraje, kajti udeležnikov je bilo dosti iz bližnjih in daljnejših krajev: iz Rihemberga, Prvačine, Renč, s Krasa, izpod Čavna, iz Ajdovščine, Gorice itd. Vsi so odnesli s saboj spomin, da so preživeli v Dornbergu lep dan, da je slavila ta dan eneržija naprednjakov v kraju, kateri držijo klerikalci po skrajnem terorizmu v svojih rokah, ter prepričanje, da se v Dornbergu jasni. — Zora puca bit će dana!

XVII. skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Ilirski Bistrici. — Iz poročila tajnika g. Ant. Žlogarja posnemamo, da najvspešneje delovanje družbe je na šolskem polju. Odprlo se je letos osem novih šol, tako da je s prejšnjimi šolami vzdrževala, oziroma podpirala družba letos skupaj 25 šol, katere je pohajalo 2460 otrok. Razposlalo se je 2611 šolskih in zabavnih knjig. Izmed dobrotnikov, ki so podpirali družbo, je tajnik zlasti povdarjal naše narodno ženstvo, časnike in različne trgovce, ki prodajajo blago v prid družbe. Omenil je tudi vse one, ki so se spomnili družbe v svoji oporoki in spodbujal k posnemanju.

Gospod blagajnik prof. Martin Petelin je poročal o denarnem stanju društva. Dohodki so znašali lani 40.191 K 40 vin., stroški 39.694 K 35 vin. Izmed dohodkov je še posebej omenil dohodke od veselic ženskih podružnic, štajerske posojilnice in predvsem slovenske časnike. Zbirke časnikov znašajo 5157 K 20 vin., izmed katerih je največ nabral „Slovenski Narod“, in sicer 3646 K 66 vin., ne vstevši različne pokroviteljnine, ki mu jih je tudi vročilo upravništvo.

Nato je še podal g. župnik Vrhovnik poročilo društvenega nadzorstva, na kar se je vršila volitev novega odbora. Voljeni so bili enoglasno: Prvomestnik Tomo Zupan, odbornik Ivan Hribar, podpredsednik Luka Svetec in odbornik Ivan Šubic; nadzorništvo: Oroslav Dolenec, Martin Malenšek, Fran Povše, Fran Ravnihar, Ivan Vrhovnik; razsodništvo: Andrej Kalan, dr. Danilo Majaron, dr. Frančišek Munda, Maks Pleteršnik, dr. Frančišek Stor. Stari odbor je bil z navdušenjem zopet sprejet, zlasti prvomestniku, č. g. T. Zupanu, so se prirejale prisrčne ovacije.

K besedi sta se še oglasila gosp. dr. Rybař, ki se je v imenu Tržačanov zahvalil društvenemu vodstvu, pojasnil težavno stališče tržaških Slovencev in izrekel željo in prošnjo, naj bi družba še nadalje podpirala Trst in ga rešila pogube, in g. Hanibal Škerl, ki je obljubil izdelovati peciv družbe sv. Cirila in Metoda, od katerega dobi družba 20% čistega dobička. Na to se je zborovanje zaključilo. Po zborovanju je bil banket v hotelu „Ilirija“, pri katerem se je vnela živahna in neprisiljena zabava.

Deželni hipotečni zavod se ustanovi gotovo že z novim letom. Kredit bo dajal ta zavod kmetovalcem proti 4% obrestim ter proti amortizaciji v 149 poluletnih obrokih.

Nastanjen bo deželni hipotečni zavod v poslopju prejšnje okrožne sodnije, in sicer v prvem nadstropju. V tem poslopju bo od oktobra dalje tudi c. kr. kmetijsko društvo.

Tržaški škof monsignor dr. Nagl dospe v Trst v četrtek 21. t. m. Intronizacija se izvrši dné 24. t. m. v baziliki sv. Justa.

Mizarska zadruga v Solkanu je odposlala pretekli teden jako veliko pošiljatev svojih izdelkov v Port-Said v Egipt, kar pač služi le v priporočilo zadruge.

Škoda, katero je naredila toča. — Pretekle dni je preiskavala posebna komisija, nadzornik Stefanini, Ozbad in Komavec, razne kraje, v katerih je toča pobila. Na Kanalskem je potolkla tri četrti pridelka v žitu, v Brdih tudi tri četrti pridelka poleg škode, katero je napravila na nekaterih krajih voda.

Evangelij v Vipavi in okoli Vipave.

Zgodovinska črtica na podlagi deloma še neznanih dokumentov.

Spisal V. A. Schmidt, evangeljski župnik v Gorici.

(Iz nemškega rokopisa posloveni I. K-č.)

(Dalje.)

Za to je bil Lanthieri vendar premalo katoliški, da bi oskrboval posle knezove ter stal na roko župniku, ako že oni, katere je knezova nemilost najprvo zadela, niso hoteli razumeti tega govora ter so se počutili v stari domovini, kljubu župniku in obtožbi, prav dobro. Smo se torej dokumentarično gotovo, čeprav Sötzinger nasprotno trdi in tudi naše listine o tem ne poročajo nič posebnega, trditi, da preganjanje v letu 1581. ni prišlo nikakorne do zaželjenega cilja.

Ali in kako daleč do l. 1584. so bili razpostavljeni evangeljci na Vipavskem posebnim nadlegovanjem in pritiskom, ne vemo. Kakor pač je že utegnilo biti, ali ljubezen do evangelija, zvestoba do avgsburžkega veroizpovedanja in do „čistega nauka“ je le naraščala. Tozadevni izrazi, na katere se še povrnemo, postajajo vedno odločnejši in nedvomljivejši.

Kaj je dalo posebno povod knezu l. 1584. razliti zopet curek svoje deželne nemilosti nad svoje vipavske podložnike, ne vemo podrobno. O kakem župniku-tožniku ali vsaj o kakem migljaju nanj, ni govora, čeprav je naravno, v naravi položaja utemeljeno, samo po sebi umljivo, da ako so se vršila na to stran kaka prizadevanja, so mogla ista izhajati samo od edino interesovane strani vipavskega župnišča. Povod k novemu preganjanju je mogel povsem iziti tudi od kneza samega. Od l. 1584. je potrdil na več krajih, da se drži protievangeljsko, ter se je tako srečno rešil prokletstva in pregnanstva, s katerim se mu je pretilo. Cela njegova vladarska maksima je zaznamovana s trudom za sveto rimsko cerkev. Kolikor bolj se je staral, toliko bolj je jedla na njem kot človeku, kot očetu in pred vsem kot vladajočem knezu. Ni nemogoče, da si je sam nabavljal poročila o posebno krivoverskih vipavskih krajih. Zdi se mi, da meri na to zlasti okoliščina, da so obtožbe, katere naj bi bile pri prvem preganjanju versko nestrpnost pokrile, popolnoma odpadle. Uplivi izven dvora bi bili komaj opustili, sodé po vseh drugih izgledih, tako priljubljeno počrnjevanje evangeljcev. Naše Vipavce se ne preganja sedaj več kot dozdevne hudodelce, ampak brez dvoma kot spoznavalce Avgustane. Nepokrito je pustil pasti svojo krinko Karol II.

Namen prvega preganjanja ni bil dosežen, ko se je upalo, da se po poglavarjih spreobrne tudi ude občine; bili pa so neupognjeni ne samo slednji, marveč, kakor rečeno, pred vsem tudi prvi. Tako se je pokazalo sedaj, da se je merilo dejanski na iztrebljenje krivoverstva. Gnezdo naj bi se dvignilo kar nakrat. Ako je bila občina prav tako trdna kakor njeni voditelji, naj bi vsi skupaj ali padli ali šli. Preganjanje l. 1584. se ravna nič manj nego proti 23 osebam v 5 krajih sodnijskega okraja, dà, morda še več, ker se o 3 ni vedelo, kje stanujejo. Ta seznam z mnogimi slovenskimi imeni je dokaz proti trditvi, da so bili vipavski protestantje le priseljeni Nemci in da je bilo prvo prebivalstvo vedno zvesto katolisko. V tem seznamu nahajamo 2 izmed že znanih imen zopet, z istimi imeni pa še druge člane rodbin, iz česar se razvidi, kako so bile evangeljske, ne le posamezni glavarji rodbin, marveč cele rodbine. Izredno je le škoda, da niso ohranjena vsa imena nad 400 obhajancev od 29. in 30. marca 1581. Vzelo se je gotovo iz njih le važnejše rodbine, kakor se razvidi to iz posameznih dostavkov, kateri nam pojasnujejo življensko stališče prizadetih; zadeti so bili v vsakem socijalnem stanju takorekoč najvažnejši.

Tu se prikazujejo notarji, sodniki, trgovci vseh vrst, oskrbniki, glavarji, kakor tudi imetelji, to se pravi v gotovem smislu Lanthierijevega sodstva ne podvrženi, ne „podaniki“. Kakor tudi more teh 23 malo pomeniti proti 400, je vendar ta lista, čeprav edina med vsemi akti, zadostno spričevalo o evangeljski preteklosti Vipavske doline od njenih prvih socijalno visoko postavljenih prebivalcev do nizkih v vsakdanjem življenju skritih, malo cenjenih in brezpravnih. Seznam (brez napak) s poročili o teh rodbinah, katera so obdržali še danes živeči zastopniki imen, slove, kakor sledi:

„Seznam onih oseb tega časa, ki so bile pozvane radi vere na knezov ukaz za gospoda pl. Lanthierija.

Iz trga Vipava meščanske osebe:

1.) Baltazar (Valtizar) Seeprecht (sic!) kn-vis.: trgovec z lesom in podanik gospoda pl. Lanthierija.

2.) Vincenc Anigon, tržni in kmečki sodnik, posestnik (Aigenthümer.)

(Dalje pride)

V Šmarji pri Ajdovščini pa se je konstatiralo, da je vzela filoksera polovico vinskega pridelka.

Kraji, katere je obiskala komisija, so: Ajba, Bate, Ročinj, Podsabotin, Št. Ferjan, Hum, Krasno, Kozana, Ločnik, Št. Andrež, Št. Peter, Podgora, Pevma, Št. Maver, Bilje, Grgar, Bukovica, Vogersko, Ozeljan, Cerovo, Kozana, Kojsko, Vipolže.

Nesreča v Sesljanu. — Orožniški stražmester Winkler, ki je rešil tovariša Gotarda, ali plačal to pogumnost s svojim življenjem, je bil star šele 29 let. Preblagorodni gospod baron Winkler, bivši deželni predsednik na Kranjskem, je njegov stric.

Eksplozija je podrla tudi skladišče živil in telovadnico kopališča. V petek je pohitel na lice mesta namestnik grof Goëss. — Glede streljanja so se izdale strožje varnostne naredbe.

Pogreba ponesrečencev v Mavhinjah in v Nabrežini se je udeležil tudi okrajni glavar sežanski g. Rebek, ki je imel na obeh krajih jako lep nagrobni govor. Pogreba v Mavhinjah se je udeležilo par tisoč ljudij. Govoril je na grobeh tudi laški konzul iz Trsta.

V pomoč vinogradnikom. — Deželni odbor je razposlal te dni na vse občine v deželi okrožnico, v kateri opozarja, da je bilo sprejeto v proračun letošnjega leta 20.000 K, katere se imajo dati kot brezobrestna posojila vinogradnikom, katerim je uničila filoksera vinograde. Ker je vlada tudi dala jednak znesek, je torej na razpolaganje 40.000 K. Prosilci naj se obračajo v tej stvari pravočasno do pristojnih okrajnih glavarstev.

Požar. — Ob 2. po polnoči na nedeljo so začeli goreti hlevi in staje Ivana Markiča in Martina Belingerja v Klavniški ulici. Zgorela so ta poslopja kakor tudi seno, slama ter razno kmetijsko orodje. Markič ima škode okoli 2500 K, Belinger pa okoli 200 K, ali oba sta bila zavarovana. Tri ure so gasili najprvo ljudje iz bližine ognja in potem še ognjegasci.

Sumijo, da je zažgala nalašč žena Markičeva, ki živi ločena od svojega moža, kateri ima 70 let. Oblast jo je že zaslišala.

Proti izvolitvi župana v Krminu, barona Locatellija, in svetovalca Legiša so podali občinski svetovalci ljudskih strank utok gledé na § 36. obč. reda, češ, da ta dva ne prebivata ter se ne držita stalno v krminski občini.

Županom v Biljah je izvoljen Oto Solar. Volitev se je vršila v ponedeljek ter je skončala tako, kakor je hotel kurat Rojec. Prejšnjega župana je sekiral ter obiral v cerkvi toliko časa, da se je odpovedal, sedaj pa je dobil moža, kateri bo sicer figuriral kot župan, ali dejanski bo županil odslej v Biljah kurat Rojec. — Še bo divjal po občini, ali gotovo je, razmere tako kažejo, da je ta vspeh Rojčev zadnji v Biljah!

Biljenski kurat Ivan Rojec je šel zopet med popravkarje. Sedaj nam piše to-le:

„Ni res, da sem vzel v govoru na Porcijunkulo na piko dijake ter rekel, da dijaki, ki hodijo jest v kuhinjo h Kapucinom, potem največ udrihajo po duhovnikih".

Gledé na to pripominjamo, da je čul kurata tako govoriti na svoja lastna ušesa g., ki je nam to sporočil in o katerem smo prepričani, da nam je povedal resnico. Tu lahko razsodijo čitatelji, koliko so vredni popravki biljenskega kurata.

Seve, ako kurat misli, da je „pika" kaka reč, katero se lahko prime ter na njo koga posadi z roko, — potem ima prav pa on! Ali za tako neumnega ga vendar nimamo, marveč mislimo, da je le tako strasten, da mora vse „popravljati", in če je kaka reč še tako bela, bo trdil, da je črna, ako mu tako kaže! Ne smemo pozabiti, da po vzgledu „Obrambnega društva" v Ljubljani vsi popravkarji neizmerno ljubijo resnico, hčerko božjo!!!

„Abiturijent" z Opčin, ki se boji luči, kakor vsak pravi katoliški žurnalist, išče za stavčevim hrbtom one abiturijente, ki so se oglasili v „Soči" zoper nečuveno grdenje in obrekovanje naše šolske mladine od strani „Gorice". Povemo mu, da teh imen ne izve, ker nismo pri volji, izročevati koga inkvizitorjem v ulici Vetturini; kako bi jih radi dobili v roke, se že vidi iz namigavanja, da bi to „škodovalo posameznim dijakom in družinam".

„Gorica" je s svojo lažnjivo zlobno ali dobro premišljeno pisavo o naših srednješolskih dijakih neizmerno škodovala slovenski mladini za celo vrsto let naprej. To se pokaže še opetovano ob raznih prilikah. Sedaj pa bi rada še posebej vse tiste dijake premrcvarila, ki imajo pogum, oglasiti se z resnico proti lažnjivcem in obrekovalcem. Povemo le še to, da kar so zaslužili, to dobijo, toda zagotovimo jih tudi, da škalpirali ne bodo nobenega; ni treba, da brusijo svoje „katoliške" tomahavke!

Stavka vozníkov v Nabrežini. — Pišejo nam: Pred nekaj dnevi so sklenili nabrežinski vozniki v občinski pisarni, poslati gospodarjem spomenico, zahtevajoč od vsakega železniškega voza po 2 kr. več kakor do zdaj, ker v resnici se more potrditi, da ni kdo ve koliko ker, kakor je bilo lani, tako bode tudi letos seno zelo drago. Sklenili so tudi z gosp. županom in z gosp. podžupanom vred, da ako gospodarji ne uslišijo njih prošnje, da se postavijo v stavko, in vložili so tudi, če se ne motim, vsaki nekoliko kron kavcije v občinski pisarni, da ako bi šel kdo vozit v času štrajka pod starimi pogoji, zgubi kronce.

Stavka, mislim, da je trajala le en dan, zato ker eni vozniki so šli po starimi pogoji vozit, drugim so gospodarji nekaj povišali začasno, dokler si sami ne kupijo volov.

Vstop v rove Bohinjskega predora dovoljuje se le z vstopnicami železn. ministrstva in to baje le iz varnostnih ozirov, ki so radi velikih razstrelb v istini zelo potrebni. — Tudi v kamnolomih je treba velike pozornosti, ker rabijo se tu velikanske množine smodnika, bile so že razstrelbe, pri katerih se je za jedenkrat porabilo 1300 kg smodnika in se je vzdignil in razdrobil kar cel del hriba.

Izpred sodnije. — Na dan 4. t. m. se je vršila pred tukajšnjo okrožno sodnijo proti H. Konjedicu obravnava, ker je razsajal na praznik Sv. R. T. po Solkanu okoli polnoči in ni hotel odjenjati, ko ga je svaril redar Štefan Jug. Slednjič ga je aretiral, ali tu se mu je Jug zoperstavljal ter zamahnil na Juga z roko, da ga udari. Zato je dobil od sodnije 4 mesece ječe. Mladeniči, pozor!

Nemška nestrpnost. — Neka slovenska tvrdka v Gorici je bila poslala te dni neko okrožnico v nemškem jeziku med drugim tudi nekaterim tvrdkam v Gradcu na Štajerskem. Nekatere tvrdke so sprejele okrožnico, ena pa jo je vrnila ter zapisala na ovitek: Wird nicht angenommen wegen nichtdeutscher Aufschrift. Torej zato ker je bila tvrdka na ovitku pisana slovensko, ni hotela sprejeti pisma. To je pač — nemška nestrpnost!

Ponesrečen kolesar. — Ivan Lukež iz Renč je ponesrečil na Šempeterski cesti. Nasproti mu je šel težko obložen voz, hotela sta se izogniti drug drugemu, ali pri tem se je zaletel Lukež v voz ter padel. Jedno kolo mu je šlo čez nogo ter mu jo zlomilo. Prepeljali so ga na to v Gorico ter oddali v bolnišnico.

Obrtno štetje. — V Gorici obstoji po baš izvršenem obrtnem štetju 2058 obrtij, to je: 1280 izvrševanih prostih obrtij profesijskih in koncesijoniranih, 411 kmetijskih, 562 delavcev, ki delajo doma, 61 tobakarn, 71 zavarovalnih zastopov, filjalk in denarnih zadrug, 5 lekarn, 19 gradbenih podjetij, 27 tvornic in tovaren z motorji.

Povodom glavne skupščine „Zaveze" v Trstu priredi „Slovansko pevsko društvo" v petek 15. t. m. koncert v prostorih „Narodnega doma" v Barkovljah z zanimivim vsporedom. Sodeloval bo tudi vojaški orkester.

Družba sv. Cirila in Metoda je imela meseca julija dohodkov K 4806·04, stroškov pa 3832·81. Rodoljubi, podpirajte družbo!

Vojaško veteransko društvo v Kanalu priredi dne 17. t. m. javno tombolo s tremi dobitki: I. činkvina 40 kron, II. 20 kron, tombola 100 kron. Po tomboli ples. Čisti dohodek je namenjen za napravo društvene zastave. — Dne 18. t. m. na rojstni dan Njeg. Veličanstva se udeleži društvo skupno slovesne sv. maše ob 10. uri predpoldne.

Vojaško-veteransko društvo v Biljah priredi društveno plesno veselico dne 17. t. m. pri g. Josipu Nemcu, ki se vrši v vsakem vremenu. Začetek točno ob 4. uri popolupne. Vstopnina za vabljene goste k vsakemu plesnemu venčku 1 krono.

Cerkvene pristojbine (štolnina) za Štajersko, Koroško in Kranjsko. Cena 24 vin. Založil in prodaja Rok Drofenik v Ljubljani, Florijanske ulice št. 33. S čim se bavi knjiga, pove že naslov. Škoda, da ni v njej tudi štolnina za primorske dežele!

Vipavski dijaki priredé v petek dné 15. avgusta 1902. ob 5. uri pop. na dvorišču g. Petrovčiča (pri Uršiču) veselico na korist pesnika Ketteja nagrobnemu spomeniku ter družbi sv. Cirila in Metoda. Sodeluje sl. tamburaško društvo „Danica" iz Šturij. — Vspored: 1. H. Vogrič: „Hrvatski dan", koračnica; za tambur. zbor. 2. Zajc: „Djačka pjesma", za moški zbor. 3. Borštnik: „Ponesrečena glavna skušnja", burka v 1 dej. 4. a) Mašek: „Strunam", za moški zbor. b) Nedvěd: „Mili kraj", za moški zbor. 5. H. Vogrič: „Venec slov. národnih pesmi", za tamb. zbor. 6. Silvester: „Botra Njerga", burkica v jednem dejanju. 7. H. Vogrič: „Spomin na Zagreb", za tamburaški zbor. 8. Klaić: „Svračanje", za moški zbor. 9. Silvester: „Čevljar in krojač", šaljivi prizor. — Po veselici prosta zabava. Cena prostorom: Sedeži od I.—IV. vrste po 2 kroni, od IV.—VII. vrste po kron 1·20. Ostali sedeži po 80 vin., stojišča po 60 vin. Ker se čisti dobiček porabi v tako vzvišena namena — se radodarnosti ne stavi nikakih mej. — K najobilnejši vdeležbi uljudno vabijo vipavski dijaki. — V slučaju neugodnega vremena vrši se veselica v prostorni dvorani.

Razpisane službe. — Razpisani sta dve na novi sistemizovani službi obhodnikov pri tukajšnji c. kr. okrožni sodniji. Prošnje je vlagati do 10. septembra.

Izredni občni zbor krepljenskega društva se ne bo vršil, kakor napovedano, dné 17. t. m., marveč dné 24. t. m., kar se daje s tem na splošno znanje.

Razgled po svetu.

Državni proračun. — Pripravljalna dela za določitev državnega proračuna za leto 1903. se razvijajo redno. Potem ko so, kakor običajno, posamezni resortni ministri v teku meseca vrnili svoje proračune finančnemu ministru ter je ta posamezne referate pregledal, so se začele sedaj ustne obravnave med finančnim ministrom in posameznimi centralnimi oddelki glede modifikacij proračunov. Določitev letošnjega proračuna je posebno zapletena, ker bi se finančni minister rad vsemu izognil, razun kar se z ozirom na kulturelne in gospodarske potrebe ne da zavrniti, da bi ohranil ravnotežje v državnem proračunu vkljub naraščajočim izdatkom za vojne potrebščine. V budgetu za državne železnice se ne bodo zgodile spremembe, ker je ta železnica v nasprotju s privatnimi železnicami izkazala lansko leto znatnega prebitka, pa tudi v tekočem letu se obeta zopet zelo ugodna bilanca. Vladi bo vsled tega mogoče se uspešneje ozirati na potrebščine privatnih železnic.

Občinski zastop na Vrhniki je sklenil soglasno protest proti brezvestnemu početju klerikalnih poslancev v kranjskem deželnem zboru, ker je isto v gmotno škodo prebivalstvu.

Ustavljena preiskava. — Nedavno so listi poročali, da je orožništvo zaprlo v Logatcu g. Frana Sakserja, urednika ameriškega slov. lista „Glas Naroda", ker da je bil na sumu, da krši predpise glede izseljevanja! Sedaj pa poročajo, da je preiskava proti imenovanemu gospodu popolnoma ustavljena. Istega so že prej proti varščini pustili na svobodo.

Nečuveno! — „Ed." pišejo: V petek 8. t. m. popoludne se je predstavil v tukajšnji bolnišnici Ivan Trinajstić, rojen leta 1876. v Saržani pri Kastvu, težak, s prošnjo, da ga sprejmejo v bolnišnico, ker da je močno bolan. Preiskal ga je eden zdravnikov. In ko se je nekaj pomenil z enim pisačev, je menil, da Trinajstiću ni nič, da je simulant. Tako so ga spodili iz bolnišnice. Na to se je Trinajstić podal nasproti policiji. Dospevši do ulice S. Nicolo se je zgrudil na tla, ker ni mogel dalje od bolečine. Tam ga je našel na tleh redar in ga je ovedel na inšpektorat, od kjer so ga odveli z vozom zopet v bolnišnico. Zazrši Trinajstića je gori omenjeni zdravnik rekel redarju: „Kaj ste ga pripeljali zopet sem? Saj je bil že tukaj; on ni bolan, ampak se le dela bolnega. Peljite ga v zapor, ker je brez sredstev!" Redar jo menil, da Trinajstić vendar mora biti bolan! Vendar ga niso hoteli vsprejeti. Redar je telefoniral na to na inšpektorat po navodilo, kaj da mu je storiti s Trinajstićem? Odgovor mu je bil, naj moža odvede na zdravniško postajo. Čuvši to je pristopil drug zdravnik, rekši: Počakajte, da vidim jaz, kaj da je temu možu! Preiskal je Trinajstića in ga res našel močno bolnega s 40 stopinj mrzlice.

Trinajstić je bil seveda vsprejet v bolnišnico.

Angleški kralj je bil torej v soboto kronan. Kralj je bil videti pri kronanju zdrav ter je govoril z močnim, čistim glasom. Slavnosti povodom kronanja so bile sicer velike, toda daleč ne take, kakoršne bi bile, ako bi se bilo vršilo kronanje ob prvotno določenem času.

Kronanje se je izvršilo opoludne. Ob 11. uri predpoludne je zapustila državna karosa, v kateri sta sedela kralj in kraljica, palačo Buckingham. Množica je pozdravljala kraljevo dvojico z burnimi vskliki. Poleg voza sta jezdila vojvoda Conaught in Kitchener. Ob 11. uri in 24 min. je kraljeva dvojica prispela v opatijo Westminster. Pokanje topovja je naznanjalo ta trenotek. Ob 12. uri in 40 minut se je vršilo kronanje kralja. Tudi to so naznanjali topi.

Kronanje je izvršil nadškof Canterburyski. Četrt ure pozneje je bilo kronanje kraljice. Po ceremoniji so se kraljevi dvojici poklonili v izraz udanosti nadškof Canterburyski, princ Valeški, vojvoda Norfolski in ostali zastopniki plemstva. Potem sta se kralj in kraljica vrnila v palačo Buckingham, kjer sta se delj časa kazala množici na balkonu.

Pogozdovanje na Štajerskem. — Lansko leto se je pogozdilo na ukaz oblastnij skupno 3327·5 ha zemlje. V ta namen se je porabilo 2573.665 mladih drevesc, največ smrek, borov in mecesnov, ki so jih državni gozdni vrtovi oddali največ brezplačno.

Spominsko slavje na Šipki bo izredno sijajno. Bolgarsko sobranje je votiralo 750.000 frankov. Tri divizije bolgarske vojske bodo mobilizirane, a iz Rusije pride eden velikih knezov z vojaškim spremstvom. V Šipka-klancu bodo velike vaje, na katerih pa ne bodo — kakor smo že poročali — — sodelovali ptuji vojaški ataševi, ker bodo te vaje bolj intimnega in lokalnega značaja, bolj spominsko slavje, nego prave vojaške vaje.

Razne vesti. V ponedeljek ob 7. uri zjutraj so obesili na Dunaju morilca starinarja Kesslerja po imenu Ivan Voboril. — V Pratru na Dunaju so prijeli morilca trafikantinje Jülich. Imenuje se Anton Schoeneckel, je doma z Moravskega ter šteje 28 let. — Zdravniki, ki so zdravili pokojnega predsednika Zjedinjenih držav Mac Kinleya, so dobili nagrade 45.000 dolarjev. — Stavka poljedelskih delavcev v Galiciji pojema; iz več okrajev so že odpoklicali vojake. — V Marsilju na Francoskem so gospodarili 8 let v občinski upravi soc. demokratje. Ali sedaj pri novih volitvah so pa popolnoma propadli. Zmagala je nova socijalna stranka. — Na Gor. Štajerskem se je usmrtil posestnik Kaufman na originalen način. Legel je na možnar ter ga sprožil. Bil je takoj mrtev.

Zahvala.

O priliki nenadomestne izgube naše nepozabne in preljubljene soproge oziroma matere, gospe

LEOPOLDE PLES

izražamo tim potom tužnih in potrtih src vsem blagim srcem za izkazana odkritosrčna sočutja in sožalja svojo najprisrčnejo zahvalo.

Iskreno zahvaljujemo vso prečastito duhovščino devinske županije, vse sorodnike, prijatelje in sploh vse udeležence mnogobrojnega sprevoda, kateri so prišli od daleč in blizu, da so skazali ranjki zadnjo čast. Posebno pa zahvaljujemo č. staršinstvo občine Devin, bralno in pevsko društvo »Ladija«, slavno upravo kopelji Devin, bralno in pevsko društvo »Ladija«, slavno upravo kopelji Nj. Visokosti kneza Thurna in Taxis v Sesljanu ter vse darovatelje krasnih nagrobnih vencev. — Bog povrni!

V Devinu, dne 11. avgusta 1902.

Žalujoča rodbina.

Trgovina modnega blaga!

* J. ZORNIK GORICA.

Moderce

pariške zadnje novosti kupi se najbolj in najceneje pri J. Zornik Gorica, Gosposka ulica 7.

Z ozirom na šele jako kratko dobo moje trgovine, štejem si v največjo čast javiti, da sem že dobil od mnogobrojnih cenjenih strank o mojih jako laskava priznanja in cenih

moderch,

radi tega v interesu vsake dame, da se pri meni postreže.

Vse moderce kakor se vidijo in je po modnih listih 50% ceneje kakor drugod.

* J. ZORNIK GORICA. *

Pozor!

Reklje in koli ••••••

••••• za trtne nasade

se dobijo v vsaki množini in po zmernih cenah pri **Petru Pahorju** v Renčah.

Dne 15. avgusta t. l.

ob 3. uri pop. se bode vršila običajna

jamska veselica Postojinska

z godbo, plesom in petjem pri izključno električni razsvetljavi cele jame.

Vstopnina 2 K za osebo.

Konec veselice ob 6. uri zvečer.

Naznanilo.

Z ozirom na to, da se je preselila c. kr. okrajna in okrožna sodnija, c. kr. davkarija in drugi uradi v novo poslopje v Kapucinsko ulico, si dovoljuje podpisani priporočati slavnemu občinstvo na deželi svojo dobroznano gostilno

„Pri zlatem križu“ (pri Lizi)

v Kapucinski ulici

katera je preskrbljena **z dobro kuhinjo** ter toči izvrstna **bela in črna domača vina.** Preskrbljeno je s sobami za prenočišča ter s hlevi za konje in vozove.

Svojim rojakom v mestu in na deželi se toplo priporoča udani

Ivan Katnik, lastnik.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar

v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Nova

kleparska delavnica

v Gorici,

ulica Sv. Antona štev. 1.

Podpisani se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi za izdelovanje vseh kleparskih izdelkov, kakor: cevij za vode, žlebe za stavbe, kuhinjske priprave itd. Prevzema tudi vsako popravo po zmernih cenah. Zagotavlja točno postrežbo udani

Karol Čufer,

klepar.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — **GORICA** — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz **vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih** in **istrskih vinogradov.**

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče niraberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venci. — Mašne knjižice.

Mišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejmiho s in trgih ter na deželi. 2 35—8

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

Rimske toplice.

Tržič (Monfalcone).

Stalna toplina 38°—40°. Doba traja od 15. maja do konec septembra. Zdravijo se posebno belezni v nogah, revmatizem, rakitične in ženske bolezni.

Dobre ure in po ceni!

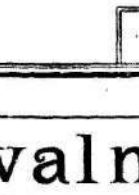

s 3-letnim pismenim jamstvom razpošilja na zasebnike

prva tovarna ur v Mostu (Iri).

Hanns Konrad,

izvoz ur ter zlatnine **Most** (Češko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3·75; srebrna ura Rem. fl. 5·80; srebrna verižica fl. 1·20; budilnik iz niklja fl. 1·95.

Tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetinje iz razstav ter tisoče priznalnih pisem. **Ilustrovan cenik zastonj!**

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in **nadzorstvo** je sklenilo v skupni seji dne 28. dec. 1901. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s ½% uradnino. Glavni deleži koncem leta 6%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1,318.965. — Posojila 1.379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. — Posojila se dajejo le zadružnikom.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta štev. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega druzega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* **Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev.** *

Postrežba točna. | Cene nizke.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najbolji.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim.**

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno.

Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravni za umetno vezenje (recamirenje) ter se poučuje brezplačno.

Pfaffovi šivalni stroji prekosijo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.

Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio štev. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 14.

Iščem mladeniča

16 do 18 let starega, kateri je izučen za trg. pomočnika ter vešč slovenskega in nekaj italijanskega.

Eliza Tance, Prosek.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Čistilna voda

„Reale“

iz vrelcev Mathias, lastnina

Henrika Mattonija v Budimpešti

je toplo priporočena od prvih tu- in inozemskih zdravniških avtoritet kot najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se radi množine soli »Glauber« in grenke soli, katero ima v sebi ter s svojim hitrim in dobrim učinkom.

Zaloga za Gorico:

Lekarna G. B. Pontoni.

Švicarska urarska obrt.

Samo 16 K.

Naznanjamo vsem veščakom, častnikom, poštnim, železniškim in redarskim uradnikom kakor tudi vsakomur ki rabi dobro uro, da smo oprejeli edino razprodajo novoiznajdene originalne genfske 14-karatne remont. ure zlatega-elektro-plaque, „sestav glashütte“. Te ure imajo protimagnetične preciziski urni stroj, so najnatančneje regulirane in preskušene in dajamo za vsako uro 3-letno pismeno jamstvo. Okrov, ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovčkov, je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo iznajdene amerikanske goldinske kovine ter prekrit s 14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu, in veščaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6. mesecih 10.000 dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pisem. Cena uri za gospode ali dame le 16 kron pošnina in colnina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejan mošnjiček od usnja. Krasne in moderne verižice od zlatega plagué za gospode ali dame (tudi ovratnjice) po 3·— 5·— in 8· K. Ako ura ne ugaja, se sprejme nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpošiljanje po poštnem povzetju ali predplačilu.

Naročbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur „Chronos Basel“** (Švica). Za pisma v Švico je staviti znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

Lekarna

Cristofoletti v Gorici

Prave in edine želodčne kapljice

z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva — Te kapljice *vredijo redno prebavljanje,* če se jih dvakrat na dan po jedno žlicico popije. *Okrepé pokvarjeni želodec* (Varstvena znamka) storé, *da zgine v kratkem času omotica in životna lénost* (mrtvost). Te kapljice tudi storé, *da človek raji jé.*

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

Cristofoletti v Gorici.